
Kaj Munks Erindringer: Mit Barndomshjem

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Kaj Munks Erindringer: Mit Barndomshjem

4

Kaj Munks Erindringer: Mit Barndomshjem

Kaj Munks Erindringer: Mit Barndomshjem

Jyllands-Posten 06-09-42

Den gamle Bænk paa Stien til Lysemose - et af Kaj Munks første Barndomsminder.

**Kaj Munks Erindringer:
Mit Barndomshjem**

**Af
Sognepræst Kaj Munk**

II.

HVORNAAR begynder et Barn at kunne huske? Jeg synes, jeg kan se Mors Ansigt for mig endnu. Jeg kan huske hende munter. Jeg kan huske hende vred. Men jeg mindes aldrig at have set hende græde. Hun gjorde sig tapper. Hun styrkede sig i Herren sin Gud. Og dog døde hun af at have mistet Far. Hun vilde - for min Skyld - ikke dø. Hun vilde leve. Men hun orkede det ikke.

Mor bestemte sig til at drive Garveriet selv ved Hjælp af en Bestyrer. Vi blev altsaa boende i vort eget Hus paa Førstesalen. Lyse, søde Minder staar for mig fra disse mine spæde Aar. Et Billede af mig selv viser, at jeg det første halve Aar var en Fedtflomme, men allerede inden Far døde, havde Borte taget Fedtet, saa jeg saa tynd og svagelig ud. Men sprællende af Liv var jeg. Der var jo ikke Biler dengang, saa det kunde tidligt betro mig at løbe Ærinder for Mor. 3 Aar gammel blev jeg sendt tværs over Torvet for at hente Krydder hos Bager Bouschinger. Jeg ser mig staa ved Trappens Fod, og Mors milde Ansigt kikker ned efter mig. »Farvel, Mathilde!« raaber jeg. Det er jo en Uartighed, og Mor truer mig med Fingeren, og jeg skrupgriner og raaber højere: »Farvel, Mathilde!« Saa begiver jeg mig ud paa Togtet tværs over Torvet, og Mor staar i Vinduet deroppe og følger min Færd.

*

Maribo Torv i Kaj Munks Barndomstid.

Mor og hendes lille Dreng er sammen altid, ved Dag og ved Nat. Det er næsten, som om hun ikke har født ham endnu, saa nøje er de forbundne. De gaar Tur sammen, og Kaj har lært at bukke artigt og nydeligt, naar de møder Bekendte, men bukke for Gluuds Vindue, naar han ikke kan se, der sidder nogen, derinde, det vil han nu ikke. Han stirrer med store

Øjne, men kan ingen opdage, og saa er det for sent, og kniber Mor ham i Armen, saa det - 40 Aar efter - gør ondt endnu. For Gluud skal man være særlig høflig ved. Han bor i Maribos smalleste Hus, men bag det har han Rebslageriet; det kan man ikke blive træt af at se paa; der gaar Folk baglæns med Reb om Maven og mellem Hænderne lange, lange Veje, helt med til Aaen, og det maa jo da ende med, at de engang falder i den; med mindre Gud har givet Rebslagere Øjne i Nakken; men det ser det ikke ud til. Aah, om man kunde ramme at være til Stede den Dag, det sker. Det vilde være frygtelig og frydeligt.

Her ligger Kaj Munks Forældre begravet

*

Ydermere har Gluud en Hest, og det er en skikkelig Skimling; den kan Mor faa Lov til sommetider at laane, og saa kører vi ud paa Besøg til Møllers paa Idasminde. Det er grænseløst spændende. Man kommer ikke hjem, førend det er mørkt, og man er søvnig, og saa lægger Mor sig paa Knæ og kikker op under Sengen for at se, om der ikke ligger en grim Mand derinde; for det var der engang, der gjorde, da en Kone kom hjem, og da hun var faldet i Søvn, kravlede han frem og gjorde Utyskestreger. Haarene staar lodret paa ens lille Hovede, indtil Mor rejser sig og meddeler, at der ingen var heller i Aften. Det er vel nok en Befrielse og lidt af en Skuffelse.

Og saa skal man i Seng og er næsten for søvndrukken til Aftenbønnen, som Mor beder med En, men klarer dog at holde sig vaagen til Slutningen, da man selv skal sige det vigtigste: Godnat, Far, og Godnat, kære Gud og Jesus og alle smaa Engle. Ja, for Far har jo en Seng i Himlen; derfor er det, man sover i hans hernede og vaagner i den om Morgen og kravler saa over til Mor og ligger og snakker og trykker og har det rart. Og det første, man skal huske at spørge om, det er: hvordan har dit Ben det; for det var Gelænderet ude paa Kirkegaarden, og Mor var gaaet derud og havde glemt Nøglen til Laagen, og saa skrævede hun over, og en rusten Pig rev hendes Ben til Blods. Men Mor ler og siger, at det er gaaet over for længe siden.

Der var ogsaa en anden Gang, da tændte hun op i Kakkelovnen med Petroleum, og Ilden slog ud og tændte Ild i hendes Haar, og hun kunde lige saa nemt være blevet blind, hvis ikke Gud havde passet paa hende.

Men nu er Stuen inde ved Siden af lejet ud til den nye Bestyrer; man kan høre, hvordan han pruster i Vaskefadet om Morgen; Mor siger, at det gjorde Far ikke, han vaskede sig pænt uden Støj; men Drengen synes nu, at det er lige godt Sjov at have et Mandfolk i Huset. Og Mor siger, at det kan godt være, hun sælger Garveriet til ham, for han er vistnok en dygtig Mand, og saa skal vi flytte fra Torvet, det er trist nok, men saa vil Mor købe et Hus i Ny Østergade, og det kan jo ogsaa blive spændende; bare vi kan blive ved med at bo i Maribo og gaa Tur sammen, især om Aftenen og især i Maaneskin, for Maanen i Maribo den er saa morsom, den leger Skjul med En, naar man er ude at gaa; der staar den nede over en Sidegade, men saa er den væk, og tror I saa ikke, naar man naar hen til den næste Sidegade, saa er den rendt udenom og staar allerede og skinner i den. Og saadan bliver den

ved og følger En lige til Dørs.

Foruden dem morsomme Maane har Maribo ogsaa en Kirke; der kommer vi hver Søndag; og det er noget saa fornøjeligt, for lige med ét giver alle Folk sig til at raabe i Munden paa hinanden. Gamle Provst Jensen han siger ogsaa noget, men det er der ikke saa meget ved; saa putter man sig bare tæt ind til sin Mor og sidder stille, til han er færdig. Og saa begynder Folk at skriges igen. Mor kalder det at synge, og en Dag spurgte man sin Mor, om man selv maatte synge med; det lo hun af og sagde Ja til. Og næste Besøg i Kirken satte man i af sine smaa Lungers fulde Kraft: Ahbahbuhbombelomhejhøjhurra. Mor gav En et Tryk i Siden med Albuen, og det ansprede jo til at raabe meget højere, men saa kom Provst Jensen frem i en Korbue og saa saa mærkeligt skarpt ned i Kirken, saa man tav i en Følelse af, at her var Ugler i Mosen. Ugler i Mosen, ja, Ugler i Mosen. De tynde Ben dinglede i Kirkestolen: Var det ikke en underlig Ting, naar man i Eftermiddag skulde ud at spadseres med Mor og kom til Vejen til Lysemose, og alle Herrer og Damer og Børn i Søndagstøjet trak derud, og man vilde selv saa gerne følge Trop, men saa sukkede Mor tungt og sagde: »Nej, lille Kaj, nej, min Dreng, den Vej skal vi to ikke. Den Vej kommer Mor aldrig mer«.

*

En skønne Dag boede vi virkelig i Ny Østergade. Her havde vi Have. Det var jo en Fordel frem for Huset paa Torvet. Det var næsten ogsaa den eneste. Og hvad var det nu for noget med Mor? Mor var begyndt at tale om, at hun vilde have en Husbestyrerindeplads, hvor hun kunde have sin Dreng hos sig. Men saa var der noget, der hed Lægen - en mærkelig Ting, som formodentlig kunde snakke, og den havde sagt, at det kunde der slet ikke være Tale om. Tværtimod skulde Mor holde Ferie og leje sig ind for Sommeren i en Bondegaard nær ved Vand.

*

Vi tog til Bandholm for at drøfte Sagen med nogle Bekendte der; de var vældig rare, og de havde Drengene lidt ældre end en selv, flinke Drengene, der spurgte, om de skulde vise En Lokummet. Det fik man saa at se og vendte stolt tilbage til Stuen og forkyndte med høj Røst, at nu havde man oplevet Lokummet. Saa syntes Mor ikke, vi skulde være der længere, og vi fik tinget os ind paa en Gaard, hvor der - eja - var Grise og Køer og Høns bag et Hegn og en Dreng, der lærte en, at naar man løb frem med fuld Fart lige til Hegnet, kunde man faa Hønsene til at flakse noget saa komisk omkring. Det forsøgte med Effekt en Del Gange, indtil der pludselig paa den anden Side Hegnet fremtrent et Uhyre, som i Stedet for at tage Flugten gik frem for fulde Sejl med slæbende Vinger, udspilet Hale, ildrød i Hovedet og pludrende i et frygtindgydende Sprog, som man ikke forstod. Nu blev det Angriberens Tur at tiltræde et Tilbagetog, som desværre endte med Bagdelen ned i en Balje fuld af Vand. Det var ikke nemt for Mor Mathilde at trøste Krigeren efter et saa forsmædeligt Nederlag.

Men sidenhen viste det sig, at der var dejligt paa Landet. Der var frisk, og der var Sol, strømmende Sol overalt. Mor sov længe om Morgenens og spiste godt og blev gladere for hver Dag, der gik. En Morgen vaagnede hun, før hun plejede, og da Knægten ogsaa

var vaagen, sendte hun ham i hans stumpede Natskjorte ind til Folkene for at bede om Morgenkaffen paa Sengen. Glad pilede han af, tudbrølende vendte han tilbage. Hvad var der sket? Umuligt at faa opklaret. Folkene sad om Davrebordet, da han fornøjet traadte ind. Pludselig stak han i at tude. Havde de kikket paa ham allesammen? var det den mangelfulde Paaklædning? var han vaagnet i Paradisets Have som Adam til at se, han var nøgen?

Kaj Munk